

Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta
Sosionomi

Jenni Hoikkala & Juulia Maksimainen

**”#pelkkää_lovee”
Osallisuutta tapahtuman avulla**

Opinnäytetyö 2019

Tiivistelmä

Jenni Hoikkala ja Juulia Maksimainen
”#pelkkää_lovee” Osallisuutta tapahtuman avulla, 31 sivua, 1 liite
Saimaan ammattikorkeakoulu
Sosiaali- ja terveysala Lappeenranta
Sosionomi
Opinnäytetyö 2019
Ohjaajat: lehtori Minna Koponen, Saimaan ammattikorkeakoulu

Tämä opinnäytetyö oli toiminnallinen kehittämistehtävä, jonka tarkoituksena oli kehittää paikallisen Saimaan Seta ry:n toimintaa järjestämällä Lappeenrannassa pikniktapahtuma. Tapahtuman tavoitteena oli vastata yhdistyksen tarpeeseen edistää ja kasvattaa toimintaa sekä selvittää samalla toiminnan kasvu- ja kehitysmahdollisuuksia. Lisäksi opinnäytetyön tavoitteena oli edistää seksuaalivähemmistöjen ja sukupuolen moninaisuuden tunnettavuutta ja arvostavaa kohtaamista.

Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys kuvaa sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen asemaa ja lainsäädännön kehitystä Suomessa sateenkaariväestön näkökulmasta sekä Setan toimintaa järjestönä ja Pride-tapahtuman taustoja. Osallisuutta ja osallisuuden edistämistä kuvataan erityisesti paikallisella tasolla yhteisöllisyyden ja tapahtuman järjestämisen kautta. Opinnäytetyön aineisto kerättiin loma-kehaastattelulla ennen tapahtumaa ja sen jälkeen. Tapahtuman aikana aineistoa kerättiin havainnoimalla ja keräämällä osallistujien tunnelmia fiilispyykkinarulle. Opasta varten haastateltiin Kouvola Priden tuottajaa. Aineisto käsiteltiin laadullisella sisällönanalyysillä ja teemoiteltiin onnistumisiin ja kehittämistä vaativiin sekä osallisuuden kokemuksista kertoviin teemoihin.

Tapahtuma järjestettiin kesällä 2018 ja opinnäytetyön liitteeksi laadittiin opas tulevien tapahtumien järjestämistä varten. Tapahtuma oli pääsääntöisesti onnistunut. Tapahtumaan osallistui enemmän osallistujia kuin aiempina vuosina. Osallistujien mielikuvat ja tunnelmat tapahtumasta olivat hyvät. Kritiikkiä saivat mainostaminen ja tiedottaminen. Tulosten perusteella yhteistoiminta oli tervetullutta ja vastauksista korostui toive siitä, että ihmiset aktivoituisivat osallistumaan. Osallistujamäärää saisi varmasti kasvatettua tehokkaammalla ja suunnitelmallisemmalla tiedottamisella.

Asiasanat: osallisuus, tapahtuma, LGBTIQ, Saimaan Seta ry.

Abstract

Jenni Hoikkala and Juulia Maksimainen

"#pelkkää_lovee" Improving social participation with festival, 31 pages, 1 Appendix

Saimaa University of Applied Sciences

Health Care and Social Services Lappeenranta

Degree Programme in Social Services

Bachelor's Thesis 2019

Instructor: Ms Minna Koponen, Senior Lecturer, Saimaa University of Applied Sciences

The purpose of the study was to organise a festival for members of the local association, Saimaan Seta ry, in Lappeenranta. The aim was to examine possibilities to increase the activities of the association and to improve social participation. This thesis was commissioned by Saimaan Seta ry.

The theoretical framework for this thesis is social inclusion and participation. Furthermore Finnish law is described from the perspective of LGBTIQ people. The achievements of the Seta organisation and the purpose of Pride events are presented. The information for this thesis was gathered in three phases: before, during and after the festival. Before and after the festival the information was collected by questionnaire and during the festival by observing and collecting comments to a "vibe-clothesline". Data for the guidebook was also gathered by interviewing the Kouvola Pride festival producer. The research material was analysed by qualitative content analysis. The data was categorised to themes of successes, development requirements and experiences of social participation.

As a result of this project we organised and implemented a festival in the summer of 2018 and created a guidebook for the festival organiser. The participants had positive feelings and thoughts about the festival. Being together and doing things together as a group were the highlights of the event. Participants thought that a bigger group of participants would be better. They criticised advertising and informing. Proper advertising would probably activate more people to attend the event.

Key words: social participation, festival, LGBTIQ, Saimaan Seta ry.

Sisältö

1	Johdanto.....	5
2	Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen asema Suomessa	6
2.1	Lainsäädännön kehitys	6
2.2	Setan toiminta ja Pride-liike sateenkaariväestön aseman edistäjänä	9
3	Sateenkaariväestön osallisuuden edistäminen paikallisella tasolla	10
3.1	Osallisuuden kokemus.....	10
3.2	Osallisuutta yhteisöissä	12
4	Opinnäytetyön toteutus ja eettiset näkökohdat	14
4.1	Opinnäytetyön toteutus.....	14
4.2	Aineiston keruu	15
4.3	Aineiston analyysi	17
4.4	Eettiset näkökohdat ja luotettavuus	18
5	Tulokset	20
5.1	Kokemuksia tapahtuman käytännön järjestelyistä	20
5.2	Kokemuksia tapahtuman tunnelmasta	22
5.3	Kokemuksia tapahtumasta osallistajana	24
6	Yhteenveto ja pohdinta	25
	Kuvat.....	28
	Taulukot.....	28
	Lähteet.....	29

Liitteet

- Liite 1 Opas tapahtuman järjestämiseen
- Liite 2 Lomakehaastattelu Saimaan Setan jäsenille
- Liite 3 Lomakehaastattelu Kohti Pridea -tapahtumaan osallistuneille

1 Johdanto

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on järjestää tapahtuma Saimaan Seta ry:lle. Tapahtuman tavoitteena on vastata yhdistyksen tarpeeseen kehittää ja kasvattaa toimintaa sekä selvittää samalla toiminnan kasvu- ja kehittymismahdollisuuksia. Lisäksi opinnäytetyön tavoitteena on edistää seksuaalivähemmistöjen ja sukupuolen moninaisuuden tunnettuutta ja arvostavaa kohtaamista. Aihe on ajankohtainen, sillä yhteiskunnassamme heteronormatiivisuus on vallalla (Alanko 2014). Heteronormatiivisuudella tarkoitetaan sitä, että ihmisten seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen ajatellaan olevan yhdenmukaisia vallitsevien käsitysten kanssa, eli käsitetään normaaliksi vain heteroseksuaalisuus ja heterosuhteet (European Union Synthesis Report 2017). Tämä vaikuttaa osaltaan ennakkoluulojen syntymiseen ja ylläpitämiseen. Esimerkiksi sukupuolivähemmistöön kuuluvat nuoret kertovat törmäävänsä usein normatiivisiin asenteisiin ja käsityksiin. Tällaiselta voitaisiin välttyä lisäämällä ymmärrystä sekä nuoren läheisten että yhteiskunnan tasolla. (Muu, mikä? 2016.) Asenteita ja ennakkokäsityksiä on mahdollista purkaa lisäämällä tietoisuutta (Ranneliike.net 2009).

Yhteiskunnan asenteissa ja lainsäädännössä on viimeisten vuosikymmenien aikana tapahtunut seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen yhdenvertaisuuden ja oikeuksien kannalta merkittäviä muutoksia (Selvitys sukupuolivähemmistöjen asemasta 2012). Homoseksuaalisuus oli Suomessa rikos vuoteen 1971 asti. Vuonna 2017 Suomessa hyväksyttiin samaa sukupuolta olevien avioliitot. (Seta ry 2019a.) Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kohdistuu kuitenkin edelleen enemmän syrjintää, kiusaamista ja väkivaltaa kuin valtaväestöön. Suomessa ilmenee myös etenkin sukupuolivähemmistöihin kohdistuvaa viharikostyyppistä toimintaa. (Selvitys sukupuolivähemmistöjen asemasta 2012).

Saimaan Seta ry on valtakunnallisen Setan paikallinen jäsenjärjestö. Sen tavoitteena on seksuaalisesta suuntautumisesta, sukupuoli-identiteetistä tai sukupuolen ilmaisusta riippumaton yhdenvertaisuus. (Saimaan Seta ry 2019.) Vuonna 2018 Saimaan Seta on ollut toiminnassa seitsemän vuotta. Vuospäivän kunniaksi järjestetään juhla yhdistyksen jäsenille. Opinnäytetyö toteutetaan toiminnallisena opinnäytetyönä yhteistyössä Saimaan Seta ry:n kanssa. Opinnäytetyön ai-

neisto kerätään lomakekyselyillä, haastattelemalla ja havainnoimalla ennen tapahtumaa, tapahtuman aikana ja sen jälkeen. Tavoitteena on saada uutta tietoa, jonka avulla Saimaan Setan toimintaa voisi kehittää ja kasvattaa siten, että toimintaa voisi kutsua jonakin päivänä Prideksi.

Pride-tapahtumien taustalla vaikuttaa ajatus yhteisöllisyydestä ja ihmisen tarpeesta tuntee olevansa osa yhteiskuntaa. Pohjimmiltaan on kyse ihmisoikeuksista. Pride-tapahtumissa on esillä poliittinen viesti sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen tasavertaisuudesta ja yhtäläisistä oikeuksista, jotka eivät tällä hetkellä toteudu edes lainsäädännön tasolla. (Ranneliike.net 2009.) Haluamme edistää omaa ymmärrystämme ja osaamistamme aiheesta ja kohderyhmästä osana ammatillista kasvuamme, jotta itse pystyisimme mahdollisimman hyvin työssämme huomioimaan sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöön kuuluvat asiakkaat. Ajatellaan myös, että saatamme työmme puolesta vastaisuudessa päätyä suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisia tilaisuuksia ja tapahtumia.

2 Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen asema Suomessa

2.1 Lainsäädännön kehitys

Yhteiskunta kehittyä ja asenteet muuttuvat, mutta seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kohdistuu edelleen enemmän syrjintää, kiusaamista ja väkivaltaa kuin valtaväestöön. Ennen 1970-lukua homoseksuaalisuudesta *puhuttiin vain rikoksena tai sairautena*, kunnes se poistettiin rikoslaista vuonna 1971. Vasta kymmenen vuotta homoseksuaalisuuden dekriminisoinnin jälkeen se poistettiin myös tautiluokituksesta. (Juvonen 2015, 15, 34, 39.) Sukupuolen moninaisuutta tunnetaan vasta vähän ja Suomessa ilmenee edelleen etenkin sukupuolivähemmistöihin kohdistuvaa viharikostyyppistä toimintaa. (Selvitys sukupuolivähemmistöjen asemasta 2012.)

Perustuslain mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää syytä asettaa eri asemaan muun muassa sukupuoleen liittyvän syyn perusteella, ja syrjintäkielto sisältyy myös useisiin kansainvälisiin ja eurooppalaisiin ihmisoikeussopimuksiin (Selvitys sukupuolivähemmistöjen asemasta 2012). Suomen liittyminen Euroopan

unioniin 1990-luvulla edisti seksuaalivähemmistöjen asemaa, kun EU:n syrjinnänvastaiset direktiivit velvoittivat ulottamaan syrjintäkiellon homoseksuaaleihin. (Juvonen 2015, 45–47.) Syrjintä seksuaalisen suuntautumisen perusteella on kielletty yhdenvertaisuuslaissa, kun taas syrjintä sukupuoli-identiteetin ja sukupuolen ilmaisun perusteella on kielletty vuonna 2015 uudistuneessa tasa-arvo-laissa (Tasa-arvovaltuutettu 2017). Tasa-arvovaltuutettu on kuitenkin jo vuodesta 2005 alkaen katsonut, että tasa-arvolakia sovelletaan myös sukupuolensa korjanneisiin henkilöihin ja sukupuolivähemmistöihin. Translakia lukuun ottamatta sukupuolivähemmistöjä ei aiemmin ole mainittu syrjintää koskevassa lainsäädännössä. (Selvitys sukupuolivähemmistöjen asemasta 2012.) Translailla tarkoitetaan lakia transihmisten sukupuolen vahvistamisen ehdoista (563/2002).

Syrjintään liittyvien kysymysten lisäksi 1990-luvulla keskustelua aiheutti lakiesitys parisuhteeseen ja perheeseen liittyvän lainsäädännön uudistamisesta. Parisuhdelaki astui voimaan vuonna 2002, mikä mahdollisti samaa sukupuolta olevien parisuhteen rekisteröimisen. Lain muotoilussa tehtiin kuitenkin selväksi, ettei rekisteröity parisuhde ollut yhdenvertainen avioliittoon nähden. Perustuslakivaliokunta katsoi tuolloin olevan perusteltua, että avioliitto asetettiin erityisasemaan naisen ja miehen välisenä parisuhteena, sillä kyse oli erityisistä yhteiskunnan tulevaisuuteen ja arvoihin liittyvistä kysymyksistä. (Juvonen 2015, 45–47, 71–99.)

Lainsäädäntöön on usein sisällytetty kohtia, jotka asettavat sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöt eriarvoiseen asemaan valtaväestöön nähden. Eriarvoistavat lainkohdat on perusteltu yhteiskunnassa vallitsevien arvojen mukaisina. Yhteiskunnassa vallitseviin arvoihin on vedottu tilanteissa, joissa eriarvoistavat säännökset muuten voitaisiin tulkita perustuslain vastaisina. Eriarvoistavat lainkohdat ovat koskettaneet erityisesti lisääntymis- ja perheoikeuksia sekä sateenkaariperheissä elävien lasten oikeuksia. (Juvonen 2015, 71–99.) Suomi on saanut vuonna 2017 Yhdistyneiden Kansakuntien Universal Periodic Reviewissä useammalta maalta suosituksen edistää Suomen translain uudistusta. Suositus koski erityisesti sterilisaatio- ja lisääntymiskyvyttömyysvaatimuksia, jotka Suomessa ovat sukupuolen juridisen vahvistamisen edellytyksenä. Tasa-arvovaltuutettu ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuin ovat todenneet, että sterilointivaatimus on ihmisoikeuksien, itsemääräämisoikeuden ja fyysisen koskemattomuuden

loukkaus. Hallitus ei kuitenkaan aio edistää translakia tällä hallituskaudella perussuomalaisten vastustuksen vuoksi. (European Union Synthesis Report 2017; Translaki.fi 2018.)

Viime vuosina keskustelua ovat herättäneet muun muassa sateenkaariperheissä elävien lasten ja nuorten hyvinvointi ja oikeudet. Lapsen tarvetta ja oikeutta isään ja äitiin, miehen ja naisen malliin, on käytetty usein argumenttina tasa-arvoista avioliittolakia ja samaa sukupuolta olevien parien adoptio-oikeutta vastaan. Sateenkaariperheiden lasten ja nuorten hyvinvointi ja kokemukset (Aarnio, Kallinen, Kylmä, Solantaus & Rotkirch 2017, 4, 11–12, 215–252.) on tutkimus, jossa sateenkaariperheissä elävien lasten ja nuorten kokemuksia ja hyvinvointia tutkittiin Suomessa ensimmäistä kertaa. Tutkimus perustuu lasten ja nuorten omiin arviointeihin hyvinvoinnistaan. Tutkimus osoittaa, että sateenkaariperheissä elävät lapset ja nuoret kohtaavat useammin perheeseensä liittyvää kiusaamisen pelkoa ja loukkaavaa puhetta. Useimmat tutkimukseen vastanneista eivät kuitenkaan mieltäneet esimerkiksi loukkaavia kommentteja kiusaamiseksi. Kielteiset asenteet sateenkaariperheitä kohtaan ovat Suomessa edelleen yleisiä. Vuonna 2012 yli puolet suomalaisista ajatteli, että eri sukupuolta olevien vanhempien kyky kasvattaa lasta on parempi kuin nais- tai miesparien, ja erityisesti miesparien vanhemmuuteen suhtauduttiin kielteisesti. Sateenkaariperheissä elävät lapset ja nuoret kokevat, että sateenkaari-aiheista, eli sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjä koskevaa tietoa tulee lisätä. He toivovat, että syrjiminä loppuisi ja moninaisuus hyväksyttäisiin, mikä olisi myös heidän hyvinvointinsa ja kasvunsa kannalta tärkeää.

EU:n rahoittamalla Health4LGBTI-hankkeella on pyritty kartoittamaan ja vähentämään sateenkaariväestön kokemia terveyseroja. Hankkeessa kerätty aineisto osoittaa, että sateenkaariväestöllä on valtaväestöä useammin huonoja kokemuksia terveydenhuollon palveluista. Terveydenhuollon ammattilaisilla ei ole asianmukaisia tietoja sateenkaariväestön elämästä ja siihen liittyvistä tarpeista. Transsukupuolisuuden määrittely psyykkiseksi sairaudeksi ICD-10 -tautiluokituksessa vaikuttaa edelleen terveydenhuollon henkilöstön asenteisiin ja aiheuttaa tarpeettomia ennakkoluuloja. Aiheet sateenkaariväestön asianmukaisesta kohtelusta, itsemääräämisoikeudesta ja erityistarpeista olisi perusteltua sisällyttää sosiaali- ja

terveysalan ammattilaisten koulutukseen. Puutteita on havaittu esimerkiksi tavassa, jolla henkilökunta kohtelee sateenkaariväestöön kuuluvia asiakkaita. Terveystieteiden ammattilaiset voivat joko tietoisesti tai tiedostamattomasti altistaa seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuuluvat henkilöt heteroseksismille ja kielteisille asenteille. (European Union Synthesis Report 2017.)

2.2 Setan toiminta ja Pride-liike sateenkaariväestön aseman edistäjänä

Seta on perustettu vuonna 1974, kolme vuotta homoseksuaalisuuden dekriminialisoinnin jälkeen (Seta ry 2019a). Alkuvuosinaan yhdistys tarjosi puhelinneuvontaa ja ryhmätapaamisia jäsenistölleen. Myös ensimmäinen julkinen mielenosoitus järjestettiin pian perustamisen jälkeen. Eri vuosikymmenillä Seta on aktiivisesti nostanut sateenkaariväestöön liittyviä kysymyksiä poliittiseen keskusteluun. (Juvonen 2015, 36–45.)

Aids-kriisin aikaan Setan toiminta joutui koetukselle, kun puhelinpäivystykseen tulvi huolestuneita yhteydenottoja. Lisäksi järjestötoimijoita jopa uhkailtiin. Setan perustama terveystyöryhmä keräsi tietoa aidsista, järjesti tiedotusta ja neuvontaa sekä laati lausuntoja oikaistakseen virheellisiä tietoja. Kriisin myötä Setan toimintaan liittyi paljon uusia ihmisiä, jotka halusivat omalla toiminnallaan tukea yhdistystä selviämään kriisin jälkeen. Kun Aids-tukikeskus myöhemmin perustettiin, siirtyi aids-kysymys keskuksen hoidettavaksi. (Juvonen 2015, 40–41.)

Vuonna 1988 Setasta tuli valtakunnallinen kattojärjestö (Juvonen 2015, 41–42). Kattojärjestön alla toimii nykyään yhteensä 25 jäsenjärjestöä. Valtakunnallisen Setan tehtäviin kuuluvat ihmisoikeustyö, koulutustoiminta ja nuorisotyö. Kattojärjestö tukee myös sen jäsenjärjestöjä ja niiden toimintaa. Solidaarisuus ja yhdenvertaisuus ovat valtakunnallisen Setan toiminnan perusteita. Setan toimiston yhteydessä toimii Transtukipiste, joka on sukupuolen moninaisuuden osaamiskeskus. Transtukipisteen tehtävänä on tukipalvelujen tuominen transihmisille, sukupuoliristiriitaa tai sukupuoltaan pohtiville sekä heidän perheenjäsenilleen. Valtakunnallisen Setan toimisto ja Transtukipiste sijaitsevat Helsingissä, ja niissä työskentelee yhteensä noin 16 henkilöä. (Seta ry 2019b.)

Seta järjesti 1980-luvulla ensimmäistä kertaa vapautuspäivien mielenosoitusmarssin. Tapahtuma muutti Prideksi 2000-luvulla ja mielenosoitusmarssista tuli

kulkue. (Juvonen 2015, 36,57.) Pride on maailmanlaajuinen kansanliike, jonka hengessä järjestetään muun muassa ihmisoikeustapahtumia. Sanakirjat antavat pride-sanalle useimmiten käännökset ”ylpeys” ja ”ylimielisyys”. Ranneliike.net-sivuston (2009) mukaan kyse on ennen kaikkea omanarvontunnosta ja itsekunnioituksesta. Pridea voidaan pitää eräänlaisena liikkeenä ja filosofiana, jota esiintyy kaikkialla maailmassa. Tapahtumat ovat usein värikkäitä ja karnevaalimaisia, mutta pohjimmiltaan niissä on kyse ihmisoikeuksista. Tarkoituksena on tuoda esille ylpeyttä omasta itsestään.

Pride-kulkueet ovat keränneet Suomessa tuhansia osallistujia. Yleensä kulkue päättyy puistojuhlaan. Kulkuetta edeltävällä viikolla järjestetään tavallisesti sateenkaarteemaan sopivaa oheisohjelmaa. (Juvonen 2015, 58.) Vuosi 2018 oli ennätysellinen, sillä Suomessa järjestettiin lähes 20 Pride-tapahtumaa. Pride-tapahtumia järjestävät Setan jäsenjärjestöjen lisäksi erilliset yhteisöt, yhdistykset ja yritykset. Kesäkuu on kansainvälinen Pride-kuukausi, mutta Suomessa tapahtumia järjestetään jo alkuvuodesta. (Seta ry 2018.)

3 Sateenkaariväestön osallisuuden edistäminen paikallisella tasolla

3.1 Osallisuuden kokemus

Osallisuuden käsite on laaja ja moniulotteinen, eikä sille ole vakiintunutta määritelmää. Käsite on peräisin yhteiskuntatieteestä, jossa se hahmotetaan huono-osaisuutta ehkäiseväksi, yhdenvertaista ja tasa-arvoista yhteiskuntaa edistäväksi sekä itsessään tavoiteltavaksi arvoksi. Kun osallisuutta tarkastellaan sosiaalipoliittisten ohjelmien näkökulmasta, valtiot nähdään keskeisinä toimijoina. (Leemann, Kuusio & Hämäläinen 2015.) 2000-luvulla osallisuuden termi on tullut näkyvästi mukaan yhteiskunnalliseen keskusteluun (Mykrä 2014, 89) ja osallisuuden edellytyksiä on pyritty luomaan muun muassa lainsäädännön avulla (Rouvinen-Wilenius 2014, 63). Osallisuutta voidaan edistää ulkoa käsin, mutta sen reuna-ehdot ei voi määrätä ulkopuolelta (Nivala & Ryyänen 2013). Osallisuus on osallistumisesta laajempi käsite. Osallisuuteen sisältyy valintojen ja vastarinnan

mahdollisuus, eikä se ole vain tietynlaista, ennalta määrättyä ja toivottua osallistumista. Osallistuminen voi olla osa osallisuuden kokemusta ja keino osallisuuden edistämiseksi. On mahdollista, että johonkin toimintaan aktiivisesti osallistuva, kokee vähemmän osallisuutta kuin henkilö, joka ei ole yhtä aktiivinen. Myöskään osallistumatta jättäminen ei automaattisesti tarkoita, etteikö yksilö voisi kokea olevansa osallinen. (Nivala & Ryyänen 2013; Leemann ym. 2015.)

Osallisuus on subjektiivinen ilmiö, eli siihen liittyy vahvasti tunneperäinen ja henkilökohtainen kokemuksellisuus. Kokemus osallisuudesta liittyy yhteisöön ja yhteiskuntaan kuulumisen tunteeseen. Osallisuus tapahtuu paitsi yksilön ja yhteisön välisessä vuorovaikutuksessa myös suhteessa ympäröivään yhteiskuntaan. Osallisuuden edellytyksenä on, että yksilö on osa sellaista yhteisöä, johon hänet hyväksytään ja jonka jäsen hän haluaa olla. Kokemisen tasolla korostuvat kuulumisen tunne ja tietoisuus omasta merkityksestä osana yhteisöä. Kokemus osallisuudesta voi syntyä esimerkiksi järjestötoiminnan tai muun vaikuttamisen kautta. (Nivala & Ryyänen 2013; Leemann ym. 2015.) Vertion (2002) mukaan järjestöt toimivat erilaisten ryhmien ja vähemmistöjen äänitorvena (Rouvinen-Wilenius 2014, 63.)

Yksilön paikantuminen vähemmistöön kuuluvaksi määrittyy suhteessa siihen, minkä ajatellaan olevan normaalia (Brunila & Isopahkala-Bouret 2014). Yhteiskunnassamme vallitsee heteronormatiivinen käsitys, jossa ihmisten seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuolen ajatellaan olevan yhdenmukaisia vallitsevien käsitysten kanssa (European Union Synthesis Report 2017). Valtavirran ulkopuolella olemiseen tai ulkopuolisuuden kokemukseen liittyy yleensä erontekoja, eriarvoistamista ja jopa syrjintää. Valtavirrasta poikkeaminen ei kuitenkaan aina tarkoita yhteiskunnallista huono-osaisuutta, vaan se voi tuottaa myös toimintamahdollisuuksia sekä uusia ideoita ja näkökulmia. Eri vähemmistöryhmät eivät ole valtaväestöstä irrallaan tai siihen nähden toissijaisia, vaan ne asettuvat limittäin. (Brunila & Isopahkala-Bouret 2014.)

3.2 Osallisuutta yhteisöissä

Osallisuus ilmenee usein omakohtaisena sitoutumisena ja konkreettisena toimintana. Toiminnan tasolla osallisuuden edellytyksenä on, että yksilö hyödyntää yhteisön tarjoamia toimintamahdollisuuksia. (Nivala & Ryyänen 2013.) Parhaimmillaan yksilön osallisuus erilaisissa prosesseissa näkyy aktiivisena osallistumisena kaikissa vaiheissa, toiminnan suunnittelusta arviointiin (Rouvinen-Wilenius 2014, 62). Osallistaminen on keino kannustaa ihmisiä osallistumaan ja hankkimaan osallisuuden kokemuksia, mutta silloin osallistumisen tarve ei ole yksilöstä itsestään lähtöisin (Särkelä-Kukko 2014, 35). Onkin tärkeää edistää ihmisistä itsestään lähtevää, omaehtoista toimintaa ja osallistumista (Rouvinen-Wilenius 2014, 66). Yksityisestä ja yhteisestä toiminnasta syntyvä potentiaali tarvitsee toteutuakseen paikallisia ihmisiä ja heidän osaamistaan (Isola, Kaartinen, Leemann, Lääperi, Schneider, Valtari & Keto-Tokoi 2017, 39). Yksilön ja yhteisön voimavarojen vähäisyys tai yhteiskunnan rakenteelliset tekijät voivat tehdä tavoitteiden saavuttamisesta hankalaa (Rouvinen-Wilenius 2014, 63).

Osallisuuden edistämiseen tähtäävällä työllä luodaan ja jaetaan arvoja ja hyvinvointia, jotka ylittävät yhteiskuntaryhmien rajat. Paikallisesti osallisuutta voi edistää luomalla esimerkiksi konkreettista toimintaa, joka mahdollistaa ihmisille merkityksellisten arvojen edistämisen ja vaikuttamisen omassa elinympäristössä. Paikalliseen tarpeeseen vastaavalla toiminnalla tähdätään yhteisen hyvän saavuttamiseen. Tämä yhteinen hyvä voi perustua johonkin arvoon, joka määrittyy yksilön ja yhteisön subjektiivisten merkitysten kautta. (Isola ym. 2017, 38, 61.) Myös Pride-tapahtumien taustalla vaikuttaa ajatus yhteisöllisyydestä ja ihmisen tarpeesta tuntea olevansa osa yhteiskuntaa. Pohjimmiltaan on kyse ihmisoikeuksista. Pride-tapahtumissa on esillä poliittinen viesti sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen tasavertaisuudesta ja yhtäläisistä oikeuksista (Ranneliike.net 2009).

Pyrkimys yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen yhdistää useita yhdistyksiä ympäri Suomen. Järjestöillä ja yhdistyksillä on aina omat tavoitteensa, joita ne pyrkivät edistämään. Usein järjestön sisäinen, pelkkiin jäseniin suuntaava toiminta ei vielä riitä mission toteuttamiseksi. Kansalaistoimintaa on perinteisesti toteutettu järjestöjen kautta, mutta järjestötoiminnan rinnalle on noussut joustavampi toimiminen

ilman järjestön jäsenyyteen sitoutumista. Kysyntää saattaa olla projektinomaiselle toiminnalle, joka tarjoaa elämyksiä ja yhdessäoloa ilman pitkäaikaista sitoutumista. (Iivonen 2005; Lihavainen 2015.)

Kiinnostaviin projekteihin saa yleensä helposti uusia ihmisiä mukaan, vaikka nämä eivät välttämättä jää mukaan yhdistyksen varsinaiseen toimintaan projektin päätyttyä (Iivonen 2005). Samankaltaisia havaintoja on tehnyt myös Rätty (2018), jonka mukaan Kouvola Priden järjestäjryhmään ilmoittautui alun perin paljon ihmisiä, mutta ryhmä on pienentynyt alkuinnostuksen jälkeen. Rätty uskoo, että monelle on tullut yllätyksenä, kuinka paljon aikaa ja muita resursseja tapahtuman järjestäminen vaatii.

Sitoutuminen tapahtuman järjestämiseen edellyttää riittävää kiinnostusta. Esimerkiksi Ilosaarirock on aikoinaan saanut alkunsa vapaaehtoisuudesta, ja vapaaehtoistyö koetaan edelleen merkitykselliseksi (Joensuun Popmuusikot ry 2018). Tahvanainen (2005, 28–40) on tarkastellut Ilosaarirockissa tehtävän talkootyön kautta syntyvää yhteisöllisyyttä. Ilosaarirockista on tullut menneiden vuosien väheksyvän suhtautumisen jälkeen organisaatio, joka on haluttu yhteistyökumppani. Myös tapahtuman taustalla vaikuttava Joensuun Popmuusikot ry on kasvanut paikalliseksi vaikuttajaksi ja asiantuntijaorganisaatioksi. Yhdistys ja Ilosaarirock ovat toiminnallaan luoneet osallisuuden ja vaikuttamisen mahdollisuuksia alueellisesti.

Rätty (2018) idea Kouvola Priden järjestämisestä syntyi havainnosta, ettei paikallista sateenkaarikulttuuria ole. Hänen mielestään samanarvoisuuden näkyvä tukeminen on tärkeää ja tarpeellista niin kauan, kun se ei ole itsestäänselvyys. Pride on hyvä esimerkki tapahtumasta, jolla pyritään vaikuttamaan yhteiskuntaan ja edistämään sen muotoutumista entistä tasa-arvoisemmaksi. Yksi hyväksyvä katse tai mahdollisuus oman jäljen jättämiseen voi motivoida ihmistä (Isola ym. 2017, 60). Sakris Kupilan (2018) blogikirjoitus Kouvola Priden blogissa kuvaa yhteisöllisyyden ja osallisuuden merkityksellisyyttä, kun hän kirjoittaa kohtaamisista, joissa ensimmäisen kerran tapasi kaltaisiaan ihmisiä, jotka uskaltavat olla avoimesti omana itsenään (Rätty 2018).

4 Opinnäytetyön toteutus ja eettiset näkökohdat

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kehittää Saimaan Seta ry:n toimintaa järjestämällä paikallinen tapahtuma seksuaali- ja sukupuolivähemmistöille. Tapahtuman tavoitteena on vastata yhdistyksen tarpeeseen edistää ja kasvattaa toimintaa sekä selvittää samalla toiminnan kasvu- ja kehitysmahdollisuuksia. Tapahtuman teemana on ”Kohti Pridea”, sillä yhdistyksellä on haaveena järjestää tulevaisuudessa Pride-tapahtuma. Lisäksi opinnäytetyön tavoitteena on edistää seksuaalivähemmistöjen ja sukupuolen moninaisuuden hyväksyntää, tunnettuutta ja arvostavaa kohtaamista alueellamme.

Opinnäytetyössä selvitämme

1. mikä Kohti Pridea -tapahtumassa on ollut onnistunutta
2. mikä Kohti Pridea -tapahtumassa on ollut kehitettävää
3. miten Kohti Pridea -tapahtuma edistää osallisuutta?

4.1 Opinnäytetyön toteutus

Alkuvuodesta 2018 olimme yhteydessä Saimaan Setaan sähköpostitse ja tiedustelimme mahdollisuutta toteuttaa opinnäytetyö yhdistykselle. Saimme vastauksena ehdotuksen tapahtuman järjestämisestä. Ensimmäinen tapaaminen oli maaliskuussa 2018, jolloin keskustelimme yhdistyksen toiveista ja odotuksista. Päätimme järjestää opinnäytetyönä tapahtuman, jonka ajankohdaksi sovittiin kesä 2018. Tapasimme Saimaan Setan edustajien kanssa yhteensä kolme kertaa, minkä lisäksi keskustelimme sekä sähköpostin että WhatsAppin välityksellä. Viestinnässä WhatsApp osoittautui nopeutensa vuoksi sähköpostia toimivammaksi.

Toisella tapaamiskerralla sovimme tapahtumapaikaksi Lappeenrannan Pusu-puiston. Sovittu paikka oli keskeinen, mutta rauhallinen sijainniltaan. Sijainnin valinnalle oli perusteensa, kun edellisen vuoden piknikpaikka sai kritiikkiä syrjäisestä sijainnista. Selvitimme, onko mahdollista siirtää tapahtuma tarvittaessa kesäteatterin katoksen alle, jos sää on sateinen. Sovimme yhteistyötahojen mukaan ottamisesta. Hyödynsimme osittain yhdistyksen valmiita yhteistyökontakteja. Tapahtuman teemaksi valittiin ”Kohti Pridea”. Saimaan Seta ry:n edustaja hyväksyi

alustavan suunnitelman, jota lähdimme toteuttamaan. Piknikin ohjelmaksi suunniteltiin baarisuunnistus visailuineen ja mölkkykisa. Järjestimme myös yhteisen jatkopaikan, minne osallistujat voivat halutessaan siirtyä puistopiknikin jälkeen.

Kolmannella tapaamiskerralla keskustelimme ja sovimme käytännön asioista ja aikatauluista järjestäjien kesken. Sovimme tapaavamme ennen tapahtuman alkua, jotta saimme järjestettyä paikat valmiiksi ja vietyä baarirastit paikoilleen. Yhdistyksellä ei ollut itsellään käytettävissä pöytiä tai katosta, joten sovimme palaverissa myös tällaisista käytännön asioista. Yhdistys lupasi kustantaa tapahtuman kulut. Ennen tapahtumaa ostimme kaikki tarvittavat koristeet, kertakäyttöastiat ja palkinnot.

Tapahtuma järjestettiin 28.7.2018. Osallistujien saapuessa paikalle toivotimme heidät tervetulleeksi ja kerroimme päivän ohjelman. Aloitimme baarisuunnistuksella, johon olimme valikoineet neljä paikallista kahvilaa ja baaria. Jokaisessa paikassa oli kaksi visailukysymystä. Palkinnoksi visailun voittajalle oli varattu elokuvailput. Päivän ohjelmaan kuului myös rentoa oleskelua ja piknikeväiden syöntiä. Yhdistys tarjosi kakkukahvit. Mölkkykilpailu järjestettiin rennolla asenteella, ilman suorituspaineita. Kaksi parasta saivat palkinnoksi paikallisen paahtimon kahvipaketit.

4.2 Aineiston keruu

Opinnäytetyömme aineisto kerättiin kolmessa eri vaiheessa (taulukko 1). Ensimmäinen osuutemme oli tiedon kerääminen ennen tapahtuman järjestämistä. Tapahtuman aikana havainnoimme ilmapiiriä ja keräsimme osallistujien tunnelmia fiilispyykkinarulle. Tapahtuman jälkeen kartoitimme tapahtuman onnistumista ja mahdollisia kehittämiskohteita lomakehaastattelun avulla.

Lomakehaastattelut	Käytimme sähköistä lomaketta ensin selvittäessämme yhdistyksen jäsenten kokemuksia aiemmista tapahtumista. Toisella lomakkeella kartoitettiin ajatuksia järjestämistämme tapahtumasta.
---------------------------	--

Haastattelu	Haastattelimme Kouvola Priden tuottajaa Hanna Rättyä kasvotusten. Haastattelu nauhoitettiin ja myöhemmin litte-roitiin eli muutettiin tekstimuotoon.
Havainnointi	Havainnoimme tapahtuman tunnelmaa ja ilmapiiriä tapahtuman aikana.
Fiilispyykkinaru	Tapahtuman aikana osallistujilla oli mahdollisuus kirjoittaa tunnelmiaan ja ajatuksiaan fiilispyykkinarulle.

Taulukko 1. Aineistonkeruuvaiheet.

Tapahtuman toteuttamista varten selvitimme sähköisellä lomakehaastattelulla (Liite 2) Saimaan Setan jäsenten kokemuksia aiempien tapahtumien järjestelyistä sekä heidän toiveitaan tapahtuman kehittämiseksi. Vilkan (2015, 123) mukaan suppeaan, yhteen aiheeseen keskittyvään aineiston keruuseen sopii menetelmäksi lomakehaastattelu. Sähköiseen lomakehaastatteluun päädyimme, sillä arvioimme sen olevan nopein tapa hankkia aineistoa. Aikataulu oli tiukka, ja tapahtuman suunnittelu oli aloitettava mahdollisimman pian. Ensimmäisellä kyselyllä halusimme selvittää mielipiteitä siitä, mitkä asiat tekevät tapahtumasta onnistuneen ja mitä kehitettävää aiempiin vuosiin verrattuna on. Samalla selvitimme myös toiveita pikniktapahtuman oheisohjelmasta. Toiveiden pohjalta ideoimme tapahtuman järjestelyjä. Kysely lähetettiin kaikille yhdistyksen jäsenille. Kyselyyn vastasi 15 henkilöä.

Tapahtuman aikana keräsimme tietoa havainnoimalla ja fiilispyykkinarun avulla. Sijoitimme fiilispyykkinarun yhteyteen pöydän, jolla oli käytettävissä muistilappuja, kyniä ja pyykkipoikia. Fiilispyykkinarulle osallistujat saivat käydä kirjoittamassa anonyymisti omia ajatuksiaan ja tunnelmiaan tapahtuman aikana.

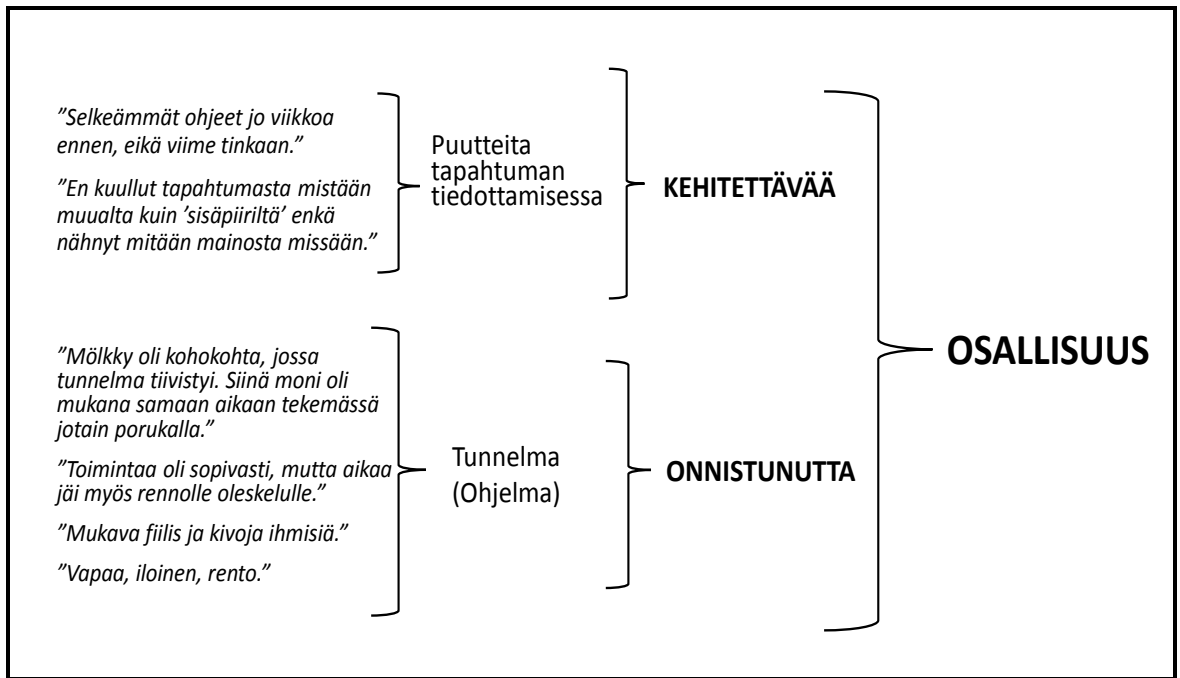
Tapahtuman jälkeen toteutimme järjestämäämme tapahtumaa koskevan aineiston keruun sähköisellä lomakehaastattelulla (Liite 3), sillä ajattelimme haastattelun tapahtuman aikana olevan liian raskas tiedonkeruumenetelmä rentoon tapahtumaan. Toisin kuin ensimmäinen kysely, jälkimmäinen kysely toimitettiin vain tapahtumaan osallistuneille henkilöille. Tapahtumaan osallistui yhteensä 20 henki-

löö, mukaan lukien järjestäjät ja kuusi paikalla käynyttä henkilöä, jotka eivät vii-
pyneet paikalla pitkään. Kyselylomake lähetettiin kymmenelle henkilölle, joista
kyselyyn vastasi viisi. Yksi heistä oli keskeyttänyt kyselyn kahden ensimmäisen
kysymyksen jälkeen.

Pohjatietona olemme hyödyntäneet aiempien tutkimusten ja aiheeseen liittyvän
kirjallisuuden lisäksi muun muassa saatavilla olevia dokumentteja Saimaan Seta
ry:n aiemmin järjestämistä tapahtumista. Hyödynnämme myös suunnittelupala-
vereista ja itse tapahtumasta kirjoitettuja muistiinpanoja. Lisäksi käytämme ai-
neistona Hanna Rädyn haastattelua. Rätty on tuottanut vuonna 2018 Kouvolan
ensimmäisen Pride-tapahtuman. Tapahtuman suunnittelussa olemme käyttäneet
apuna Helena Vallon teosta ”Tapahtuma on tilaisuus”.

4.3 Aineiston analyysi

Keräämämme aineisto käsiteltiin laadullisella sisällönanalyysillä. Sisällönanalyysi
on perusmenetelmä, joka sopii kaikkiin laadullisiin tutkimuksiin. Sisällönanalyy-
sillä pyritään saamaan aikaan tiivistetty kuvaus tutkimuksen kohteena olevasta
aiheesta. (Tuomi & Sarajärvi 2009, 91,103.) Luimme aineiston ensin huolellisesti
läpi kokonaiskuvan hahmottamiseksi. Halusimme selvittää kokemuksia ja mieli-
piteitä tapahtuman käytännön järjestelyistä, kuten tapahtumapaikasta, tiedotta-
misesta, teemasta ja ohjelmasta. Tämän lisäksi halusimme selvittää kokemuksia
tunnelmasta, mukavuudesta ja osallisuudesta. Ryhmittelimme vastauksia edellä
mainittujen asiasanojen mukaan, ja kokosimme niistä laajempia teemoja liittyen
tapahtuman onnistumisiin ja kehittämiskohteisiin. Osallisuuden ajattelimme
eräänlaiseksi yläteemaksi, jota tarkastelimme onnistumisten ja kehittämistä vaa-
tivien ryhmien ja näiden sisältöjen avulla. Kuvassa 1 on havainnollistettu aineis-
ton käsittelyn vaiheita. Jotkin vastaukset liittyivät selkeästi tiettyyn teemaan, ku-
ten tiedottamiseen, kun taas jotkin vastaukset liittyivät useampaan. Kuvassa käy-
tetyistä esimerkkilainauksista osan katsottiin liittyvän tunnelman lisäksi myös jär-
jestettyyn ohjelmaan.

Kuva 1. Aineiston käsittelyn vaiheet.

Kouvola Priden tuottajan Hanna Rädyn haastattelu äänitettiin. Litteroimme eli kirjoitimme äänitetyn haastattelun tekstimuotoon käsittelyn helpottamiseksi. Koko äänite kirjoitettiin puhtaaksi mahdollisimman tarkasti. Haastattelussa keskityttiin pääasiassa tapahtuman käytännön järjestelyihin. Opinnäytetyön yhteydessä järjestettävän tapahtuman kannalta haastattelu tapahtui valitettavan myöhään, emmekä näin ollen voineet itse hyödyntää tietoja tapahtuman suunnittelussa ja järjestelyissä. Sen sijaan haastattelusta saamamme aineisto hyödynnettiin opinnäytetyön liitteenä olevassa oppaassa. Haastattelusta saamamme aineisto tarkistettiin faktojen osalta muista lähteistä.

4.4 Eettiset näkökohdat ja luotettavuus

Sateenkaari aiheinen terminologia muuttuu ja uusia käsitteitä on luotu aikojen saatossa. Monia vanhentuneita käsitteitä käytetään edelleen. Julkaisussa *Muu, mikä?* (2016) kirjoitetaan, että esimerkiksi sukupuolivähemmistöön kuuluvat nuoret kohtaavat sosiaalisia ongelmia ja kaltoinkohtelua. Tällaiselta voitaisiin välttyä lisäämällä ymmärrystä sekä nuoren läheisten että yhteiskunnan tasolla. Nuorten kertoman mukaan erilaisissa kohtaamistilanteissa törmää usein normatiivisiin asenteisiin ja käsityksiin, jotka ovat nykyaikaan nähden vanhentuneita. Setan *Opas toimittajille* (2016) ohjeistaa, että esimerkiksi uutisoinnissa tulisi käyttää

ajantasaisia termejä ja tosiasioihin perustuvaa tietoa. Olemme opinnäytetyösämme hyödyntäneet tätä opasta, jotta raportointi olisi paitsi sisällöltään myös termeiltään ajanmukainen ja kohderyhmää kunnioittava.

Kohderyhmän käsitteellistäminen on ollut aiheen rajaamisen kannalta oleellista, vaikka jaottelu enemmistöön ja vähemmistöön ei ole ongelmatonta. Käytämme muun muassa termejä sateenkaariväestö ja vähemmistö. Saimaan Seta ry:n jäsenet luetaan osaksi kohderyhmäämme, vaikka todellisuudessa sen jäsenet eivät välttämättä paikannukkaan yllä kuvattuihin ryhmiin kuuluviksi. Olemme pyrkineet tuomaan esille myös sen, että vähemmistöt ovat aina osa ympäröivää yhteisöä ja yhteiskuntaa. Sen sijaan, että ihminen luokitellaan ominaisuuksiensa perusteella johonkin vähemmistöryhmään kuuluvaksi, hänet voitaisiin luokitella toisen ominaisuuden perusteella enemmistöön. Ihmisten henkilötietojen kerääminen ei ole ollut tarpeellista opinnäytetyössä tarvittavan tiedon muodostamisen kannalta, sillä avainasemassa olivat tapahtumaan liittyvät kokemukset ja ajatukset.

Ihmisten kokemuksiin perustuvan tiedon myötä saattaa törmätä sellaisiin seikkoihin, joita ei ole tullut ajatelleeksi (Vilkkä 2015, 56), kuten esimerkiksi tapahtumaan liittyvien järjestelyjen sopivuus kohderyhmälle ja mahdolliset rajoitteet osallistujien näkökulmasta. Olemme prosessin aikana miettineet tekemiämme ratkaisuja ja tarvittaessa muuttaneet niitä. Olemme lukeneet aineiston läpi huolellisesti useaan kertaan ja keskustelleet tulkinnoista. Varton (1992) mukaan tutkija ymmärtää ja tulkitsee tutkimuskohdetta omien kokemustensa ja ymmärryksensä kautta (Vilkkä 2005). Virhetulkintojen mahdollisuus on siis olemassa, kun etsitään merkityksiä ihmisten kokemuksista ammentavasta aineistosta. Virheellisten tulkintojen riskiä on varmasti vähentänyt se seikka, että aineistoa tulkitsi kaksi yhden sijasta.

Sosiaali- ja terveysalan henkilöstön tiedot ja taidot seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen tarpeista sekä heidän kohtaamisestaan ovat aiemmin kuvatuissa selvietyksissä ja tutkimuksissa osoittautuneet puutteellisiksi (European Union Synthesis Report 2017). Sosiaaalialalla työ perustuu ihmisarvon ja -oikeuksien kunnioittamiseen. Ihmisoikeudet kuuluvat kaikille ihmisen omasta toiminnasta tai käytöksestä riippumatta. (Sosiaaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia

ry 2017.) Lähestymistavan sosiaali- ja terveysalalla tulisi olla kunnioittava ja arvostava huolimatta asiakkaan sukupuolesta tai seksuaalisesta suuntautumisesta. Esimerkiksi terveydenhuollossa on havaittu puutteita tavassa, jolla sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöön kuuluvia potilaita kohdellaan. Sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten koulutukseen olisi perusteltua sisällyttää teemoja muun muassa sateenkaariväestön asianmukaisesta kohtelusta. (European Union Synthesis Report 2017.) Ajattelemme, että sosiaalialan ammattilaisina meidän tulee kyetä suhtautumaan asiakkaaseen ilman leimaavia ennakkoluuloja ja uskomuksia. Omat henkilökohtaiset mielipiteet eivät saa vaikuttaa asiakkaan kohtaamiseen, jotta asiakkaiden tasa-arvoinen kohtaaminen toteutuisi. Haluamme edistää omaa ymmärrystämme ja osaamistamme aiheeseen liittyen.

5 Tulokset

Opinnäytetyö toteutettiin yhteistyössä Saimaan Seta ry:n kanssa. Saimaan Seta ry:n jäsenet osallistuivat tapahtuman järjestämiseen ja kehittämiseen vastamalla kyselyihimme. Suunnitelma toteutetusta tapahtumasta laadittiin heidän ajatustensa ja toiveidensa pohjalta.

5.1 Kokemuksia tapahtuman käytännön järjestelyistä

Ensimmäisellä lomakehaastattelulla kartoitimme Saimaan Setan jäsenten kokemuksia tapahtumasta aiemmilta vuosilta. Edellisiltä vuosilta kehuja saavat erityisesti mukava tunnelma sekä kakku ja muut tarjottavat. Myös sää mainittiin tapahtuman onnistumisen kannalta tärkeäksi seikaksi. Kehittämiskohteita olivat mainonta ja tiedottaminen. Lisäksi tapahtumapaikan koettiin olevan liian sivussa. Eräs vastanneista oli sitä mieltä, *että iloisten ihmisten tapahtuma ois kiva [...] myös näkyä*. Vastauksissa nousi esiin myös se, ettei rennolle piknikille toivota liikaa oheisohjelmaa, mutta sitäkin enemmän väkeä. Konkreettisia muutoksia teimme siirtämällä tapahtumapaikan keskeisemmälle paikalle Pusupuistoon ja suunnitteleamalla oheisohjelmaa.

Järjestämämme tapahtuman aikana havainnoimme osallistujien tunnelmia ja tapahtuman ilmapiiriä. Osallistujat myös kirjasivat kokemuksiaan fiilispyykkinarulle.

Osallistujat kehuivat fiilispyykkinarulla järjestämistämme ohjelmista baarikierrosta ja piknikä. Myös ruoka, tunnelma ja järjestäjät saivat positiivista palautetta fiilispyykkinarun kautta. Tunnelmaa havainnoidessamme huomasimme, että mölkky yhdisti ryhmää ja toi mukavaa kilpailuhenkeä. Eräs vastanneista ajatteli-kin Mölkyn pelaamisen olleen tapahtuman kohokohta. Kaikki eivät kuitenkaan osallistuneet mölkkyn pelaamiseen, mikä jakoi ryhmän osiin.

Tapahtuman jälkeen lähetimme osallistuneille sähköisen kyselyn, jossa kartoitimme järjestämäämme tapahtumaan liittyviä kokemuksia ja ajatuksia. Tapahtuman aikana kysyimme osallistujilta heidän halukkuudestaan vastata tapahtumaa koskevaan kyselyyn. Saimme yhteystiedot kymmeneltä osallistujalta, joista viisi vastasi. Vastauksista selvisi, että ihmisten yhdessäolo koettiin positiiviseksi asiaksi, joka jäi mieleen. Tapahtumaa kuvailtiin myös hyvin järjestetyksi. Toimintaa oli sopivasti. Tapahtumapaikkaa luonnehdittiin jälleen syrjäiseksi, mutta tällä kertaa positiivisella tavalla. Kaksi osallistujaa koki sijainnin olevan sopivan keskeisellä paikalla, mutta tarpeeksi syrjässä keskustan vilinästä, jotta oma rauha säilyi. Yksi vastanneista huomioi, että *sijainti [oli] muuten hyvä, mutta ei ”kaapissa” oleville.*

Tapahtuman teema ”Kohti Pridea” ei ollut esillä selkeästi, eikä näin ollen näkynyt kuin korkeintaan *kohtalaisesti Pusupuistossa sateenkaarilipuin.* Teema oli epämääräinen, eikä sitä konkreettisesti pystytty tuomaan esiin. Tapahtuma kuitenkin noudatti löyhästi perinteisen Priden kulkue- ja puistojuhlapäivän kaavaa. Tapahtuma alkoi rastisuunnistuksella, joka päättyi puistoon. Eräs vastanneista totesi osuvasti, että *noin vähällä väellä tuntuisi kyllä Prideen olevan aika pitkä matka.* Järjestämämme tapahtuma oli pienimuotoinen. Täysimittaisen Priden järjestäminen vaatii enemmän resursseja kuin meillä oli käytössämme. Varsinainen Pride-tapahtuma aiheuttaa laajempaa kiinnostusta, ja osallistujien määrän odotetaan lähtökohtaisesti olevan paljon suurempi kuin pientä tapahtumaa järjestettäessä. Uskomme siis, että Priden ollessa ajankohtainen ihmiset kokevat siihen osallistumisen helpommaksi kuin pieneen tapahtumaan.

Olimme järjestäneet mahdollisuuden jatkaa juhlamista paikallisessa ravintolassa, mutta lomakkeeseen vastanneista kukaan ei ollut jatkoilla käynyt. Koska kaikki osallistujat eivät olleet vastanneet lähettämäämme kyselyyn, epäselväksi jäi,

onko jatkoilla käynyt kukaan. Jatkopaikka oli järjestetty sen vuoksi, että halukkaat voisivat siirtyä sinne, kun pikniktapahtuma puistossa päättyy. Kiinnostusta jatkoja kohtaan vaikutti olevan, mutta koska me tapahtuman järjestäjät emme pystyneet jatkoille osallistumaan aikataulujen vuoksi, tuntui kiinnostus laantuvan. Vielä paikalla olleet osallistujat autoivat meitä puiston juhlakoristelujen purkamisessa ja pakkaamisessa autoon. Saimme vielä viimeiset kiitokset, hyvästelimme toisemme hyväntuulisesti, ja kaikki vaikuttivat tyytyväisiltä.

Tapahtuman järjestäjien kokemattomuus näkyi tiedotuksen puutteissa. Neljä vastanneista ei löytänyt tapahtuman tiedottamisesta mitään positiivista. Tapahtuma koettiin sisäpiiritiedoksi ja mainontaan toivottiin parannusta. Vain yksi vastanneista kertoi saaneensa tietoa tapahtumasta Saimaan Setan Facebook-sivuilta. Kaikki vastanneet olivat saaneet tietoa omilta kontakteiltaan, kaveriporukan viestittelystä tai Saimaan Setan hallituksen jäseniltä. Tapahtumapäivän ohjelman varmistuminen venyi pitkäksi, joten tehokasta mainontaa emme ehtineet toteuttaa. Tapahtuman mainostus tapahtui sosiaalisen median välityksellä, eikä esimerkiksi ensimmäisessä kyselyssä ehdotettua lehti-ilmoitusta ehditty kiireessä laatia, jotta muutkin kuin yhdistyksen jäsenet ja Facebookin käyttäjät aktivoituisivat osallistumaan.

Valitettavasti tiedonkulussa ja viestinnässä oli tapahtuman lähestyessä muitakin haasteita, joihin emme osanneet varautua. Tapahtuman siirtäminen Pusupuistoon oli sovittu toisessa suunnittelutapaamisessa, mutta Facebookin tapahtumasivuilla sijainti oli ilmoitettu väärin. Tämä aiheutti hämmennystä. Eräs vastanneista kirjoitti, että *mukavampaa oli edellisillä kerroilla, kun grillattiin ja tarjolla oli paljon yhteisiä ruokia*. Tarkoituksemme oli jatkaa samalla nyttikesti-linjalla, mutta tämä ei viestinnässä välittynyt.

5.2 Kokemuksia tapahtuman tunnelmasta

Tapahtuman jälkeen lähetimme lomakehaastattelun tapahtumaan osallistuneille. Tapahtumaa koskevan palautteen perusteella osallistujien mielikuvat ja tunnelmat tapahtumasta olivat hyvät. Kysyimme tapahtumaan osallistuneilta, millaisia odotuksia heillä oli ollut tapahtumaan liittyen. Puolet kysymykseen vastanneista

kertoi, ettei heillä ollut odotuksia. Puolet oli sitä mieltä, että tapahtuma oli vastannut odotuksia. Tarkentavana kysymyksenä tämän vaihtoehdon valinneilta kysyttiin, millaisia odotuksia heillä oli. Toinen heistä odotti tapaavansa *vanhoja ja uusia ihmisiä iloisen tapahtuman merkeissä*. Toisen toiveissa oli *rento sateenkaaripicnic kaikelle kansalle*.

Positiivista palautetta sai erityisesti yhteinen tekeminen. Eräs vastaajista mainitsi erityisesti Mөлkyin pelaamisen olleen *kohokohta, jossa tunnelma tiivistyi. Siinä moni oli mukana samaan aikaan tekemässä jotain porukalla*. Tapahtuman aikana fiilispyykkinarulle kerääntyi vain positiivisia ajatuksia. Yksi osallistujista oli ilmaissut tunteensa *#pelkkää_lovee*. Tunnelmaa havainnoidessamme huomasimme, että mөлky yhdisti ryhmää ja toi mukavaa kilpailuhenkeä. Kyselyn vastauksissa kehuttiin rentoa ja mukavaa tunnelmaa. Yksi vastanneista oli kuitenkin kokenut tunnelman hieman teennäiseksi. Tunnelma vaikutti olevan hyvä koko tapahtuman ajan ja osallistajat viihtyivät.

Eräälle tapahtumaan osallistuneista oli jäänyt mieleen, että siellä *istuttiin ja odotettiin kakkua*. Tämä sai meidät pohtimaan, oliko toimintaa liian vähän suhteessa tapahtuman keston. Toisaalta halusimme antaa tilaa vapaalle keskustelulle, sillä tapahtuman rento luonne haluttiin säilyttää, eikä ohjelmaa toivottu olevan liikaa. Kuitenkin tapahtuman järjestelyt saivat myös kehuja ja eräs vastaaja oli sitä mieltä, että toimintaa oli sopivasti. Tärkeämpää on siis mahdollisesti miettiä, oliko tapahtuman kesto liian pitkä tai aikataulu liian joustava. Täytyy myös varautua siihen, ettei kaikki halua osallistua oheistoimintaan.

Huomio siitä, ettei tapahtumapaikka ole paras mahdollinen kaapissa olevalle, herätti ajatuksia. Ajattelempa, että näkyvä paikallinen sateenkaarikulttuuri vähentäisi leimaantumista tai sen pelkoa. Tapahtuman kasvaminen isommaksi Pride-tapahtumaksi saattaa olla erityisen tärkeä sille osalle sateenkaariväestöstä, joka haluaa nähdä ja kohdata muita kaltaisiaan, muttei syystä tai toisesta koe voivansa tuoda tätä puolta itsestään esille. Juvonen (2015, 19) kirjoittaa, että kaapissa olemista voi pitää yksilön valintana vain, jos hänen ympäristönsä mahdollistaa avoimen elämän kaapin ulkopuolella. Jos ympäristö ei ole salliva, yksilöllä on oltava riittävästi kykyjä vastustaa heteronormatiivisia paineita.

5.3 Kokemuksia tapahtumasta osallistajana

Järjestämäämme tapahtumaa koskevaan lomakehaastatteluun vastanneista henkilöistä neljä osallistui tapahtumaan ensimmäistä kertaa. Yhteensä osallistujia oli 20 henkeä, joka on suurempi määrä kuin edellisillä piknikeillä. Ohi kulkevat ihmiset osoittivat kiinnostusta, ja osa uskaltautui myös kahville. Saimme siis myös uusia ihmisiä kiinnostumaan ja aktivoitumaan. Paikalla kävi myös venäläinen turisti, joka koki selvästi tapahtuman positiiviseksi asiaksi ja halusi osallistua, muttei aikataulunsa takia siihen kyennyt.

Lomakekyselyiden vastauksissa korostui toive siitä, että tapahtumaan osallistuisi enemmän ihmisiä. Piknikillä keskustellessamme kuulumme, että paikallisen sateenkaariväen koettiin olleen aiemmin aktiivisempaa, mutta nykyään ihmisten paikalle saaminen on ollut haasteellista. Eräs lomakehaastatteluun vastanneista kertoi osallistuneensa tapahtumaan viimeksi viisi tai kuusi vuotta sitten, jolloin hänen mukaansa paikalla oli *suht paljon porukkaa*. Viimeisimpinä vuosina paikalle on saapunut Saimaan Setan puheenjohtajan mukaan vain muutama ihminen, enimmillään kymmenkunta ihmistä. Syitä aktiivisuuden vähenemiseen ei tässä opinnäytetyössä selvitetty.

Muun tiedottamisen ollessa puutteellista omat kontaktit tiedonkulussa korostuivat, joten tapahtuma koettiin sisäpiiritiedoksi. Tiedottamisen puutteet voidaan nähdä tärkeänä kehittämiskohteena myös osallisuuden näkökulmasta. Jos mainonta olisi toteutettu laajemmin ja tehokkaammin, voisi osallistujamäärä olla suurempi. Tehoton tiedottaminen on siis osaltaan vähentänyt halukkaiden osallistujien mahdollisuuksia osallistumiseen ja sen kautta osallisuuteen.

Paikalle saapui viime vuosiin verrattuna enemmän väkeä. Emme havainneet osallistujien kokevan oloaan hankalaksi, mutta tuloksista noussut kommentti piknikisijainnin sopimattomuudesta kaapissa oleville sai meidät pohtimaan julkista osallistumista seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen tapahtumaan. On mahdollista, että seksuaali- ja sukupuolivähemmistöön kuulumisen aiheuttaa leimaantumista enemmän sellaisilla alueilla, missä sateenkaarikulttuuri ei ole näkyvää. Clarkin ym. (2003) mukaan ainakin työttömyyden on todettu aiheuttavan leimaantumista ja subjektiivisen hyvinvoinnin heikkenemistä ympäristöissä, jossa se ei

ole yleistä (Isola ym. 2017, 40). Näkyvällä tukemisella voidaan vaikuttaa sosiaalisen toimintaympäristöön ja kulttuuriin. Pride-tapahtumassa kaikki, sukupuoleen tai seksuaaliseen suuntautumiseen katsomatta, voivat osoittaa tukensa sateenkaariväestölle. Tämä toimii parhaimmillaan myös rohkaisevana viestinä kaikille sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöön kuuluville.

Aktiivisuus voi olla osaltaan sidoksissa muihin yhteiskunnan tapahtumiin. Aktiivisuudelle saatetaan nähdä tarve silloin, kun esimerkiksi sateenkaariväestöä koskettavat asiat puhuttavat yhteiskunnassa laajemminkin. Esimerkiksi aloite tasa-arvoisesta avioliittolaista keräsi paljon kannatusta ja aktivoi ihmisiä sekä sateenkaariyhteisöstä että sen ulkopuolelta vuosina 2016–2017. Tuloksia tarkasteltaessa tulee huomioida se seikka, että kaikilla ihmisillä on yksilölliset ominaisuutensa, jotka määrittelevät tärkeiksi koettuja asioita. Tasa-arvon edistäminen on monelle tärkeää, mutta ajatukset siitä, millä keinoilla sitä tulisi edistää, poikkeavat toisistaan. Tapahtumaan ja sen järjestelyihin osallistuminen ei välttämättä sovi omiin toimintatapoihin tai tunnu parhaalta tavalta vaikuttaa. Kuten aiemmin on mainittu, osallisuus ei ole pelkkää osallistumista, joten keskittyminen pelkkiin osallistujamääriin ei ole osallisuuden näkökulmasta tarkoituksenmukaista.

Pride-tapahtuma ja siihen osallistuminen herättävät ajatuksia. Edes sateenkaariväestön sisällä näkemykset eivät ole yhtenäiset Pride-liikkeen tarpeellisuudesta. Juvonen (2015, 57) kirjoittaa, että 1990-luvulla jotkut seksuaalivähemmistöön kuuluvat ihmiset kokivat vapautuspäivien mielenosoitusmarssit väkinäisiksi yrityksiä saada aikaan yhteishenkeä. Tilaisuus koettiin itsesyrjintää aiheuttavaksi ja sitä saatettiin kutsua ”järjestöulkoiluksi”. Itsesyrjinnällä tarkoitetaan tilannetta, jossa seksuaali- tai sukupuolivähemmistöön kuuluva henkilö on omaksunut muilta ihmisiltä kielteiset asenteet ja suhtautumisen itseensä (Väestöliitto 2019). Eri keskustelupalstoilta voi lukea, että osa vähemmistöön kuuluvista henkilöistä kokee Priden antavan sateenkaariväestöstä väärän kuvan ja ruokkivan ennakkoluuloja, eikä sen vuoksi halua tapahtumaan osallistua.

6 Yhteenveto ja pohdinta

Järjestämämme tapahtuma oli pääsääntöisesti onnistunut ja osallistujat saivat osallisuuden ja yhteisöllisyyden kokemuksia yhteisestä toiminnasta. Tapahtuman

käytännön järjestelyt ja ohjelma saivat positiivisesta palautetta. Ohjelmasta erityisesti yhteinen tekeminen sai kiitosta. Tapahtuma vastasi odotuksiin siltä osin, kuin niitä oli. Erityisen tärkeää on, että tapahtuman tunnelmaa luonnehdittiin positiivisesti. Kokemattomuus tapahtuman järjestämisessä näkyi erityisesti mainostamisen ja tiedottamisen tehottomuudessa. Koemme osallistujamäärän olevan ainakin osittain sidoksissa mainostamiseen ja tiedottamiseen käytettyjen resursien kanssa. Tiedostimme tämän puutteen, joten olimme myös varautuneet siihen, ettei paikalle tule ketään. Toisaalta osallistujien keskuudesta nousi edelleen toive siitä, että ihmisiä olisi saapunut paikalle enemmän. Tehokas markkinointi ja tiedottaminen olisivat vaatineet tarkempaa tiedotusväylien kartoittamista ja suunnitelmallisempaa toteutusta. Näkyvämmällä ja paremmin suunnitellulla mainostuksella osallistujamäärä voisi olla suurempi.

Aineiston analysoiminen, jäsentely ja tulosten kokoaminen tuntuivat haasteellisilta, koska vastaukset saattoivat olla merkityksiltään moninaisia. Jotkin keräämämme aineiston vastaukset liittyivät selvästi tiettyyn teemaan, kuten tiedottamiseen. Useimmiten oli myös hyvin selvää, koettiinko aihe onnistuneeksi vai kaivattiinko siihen kehittämistä. Osallisuuteen liittyvät teemat vaativat tarkempaa tarkastelua. Esimerkiksi kokemukset tapahtuman tunnelmasta kuvasivat myös kokemuksia osallisuudesta. Myös yhteisen toiminnan saama palaute koski usein sekä järjestettyä ohjelmaa että yhteisöllisyyden ja osallisuuden kokemuksia.

Opinnäytetyön raportointivaiheessa yhteydenpito Saimaan Setan edustajaan kärsi kiireisen aikataulun vuoksi. Koemme yhteistyön olleen lähtökohtaisesti kuitenkin toimivaa ja avointa. Opinnäytetyöprosessi herätti paljon ajatuksia ja avasi uusia näkökulmia käsiteltäviin aiheisiin, kuten osallisuuteen sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen näkökulmasta. Opimme paljon tapahtuman järjestämisestä ja siitä, miten paljon resursseja jo pienimuotoinen piknik vaatii. Sosionomin työkenttä on laaja, ja opinnäytetyöstä on hyötyä, jos työmme puolesta vastaisuudessa päädyimme suunnittelemaan ja toteuttamaan erilaisia tilaisuuksia ja tapahtumia. Ajattelempa, että erityisesti järjestö- ja hanketyössä samankaltaiset projektit ovat mahdollisia.

Aiheen tarkasteleminen osallisuuden ja tietyn kohderyhmän näkökulmasta oli haastavaa, mutta myös mielenkiintoista ja antoisaa. Sosiaalinen osallisuus on

Suomessa merkittävä aihe. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisessa kehittämisohjelmassa (Kaste) sosiaalinen osallisuus on läpileikkaava periaate. Sosiaalinen osallisuus on mainittu myös hallitusohjelmissa ja sosiaali- ja terveystieteissä strategiassa. (Leemann ym. 2015; Sosiaali- ja terveysministeriö 2019.) Opinnäytetyön aikana pääsimme tutustumaan kohderyhmäämme ja pyrimme tarkastelemaan ja ymmärtämään osallisuuteen ja tapahtuman järjestämiseen liittyviä teemoja sateenkaariväestön näkökulmasta. Uskomme lähtökohtaisesti, että julkiseen tapahtumaan osallistuvat henkilöt, jotka ovat sinut itsensä kanssa. Ymmärsimme, että pieni ja vähäväkinen tapahtuma ei välttämättä houkuttele osallistumaan leimaantumisen pelon vuoksi. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, ettei tapahtuman ja siihen osallistuvien näkeminen voisi vaikuttaa positiivisesti ympäröiviin ihmisiin ja asenneilmapiiriin.

Saimaan Setan tavoitteena oli tulevaisuudessa järjestää Pride-tapahtuma. Yhdistyksen toiveesta kokosimme opinnäytetyön liitteeksi oppaan, johon on koottu Pride-tapahtuman järjestämisen kannalta hyödyllistä tietoa. Toivomme, että opinnäytetyöstä ja oppaasta on heille apua. Kun opinnäytetyömme oli lähes valmis, kuulimme, että vasta perustettu Lappeenranta Pride ry on aikeissa järjestää Lappeenranta Priden kesällä 2019. Saimaan Setan Facebook-sivuilla tämä on herättänyt paljon keskustelua. Sivulla kirjoitetaan muun muassa siitä, ettei Saimaan Setaa ole pyydetty järjestelyihin mukaan alkuunkaan. Ratkaisu on osallisuuden näkökulmasta mielenkiintoinen. Tarvittava kiinnostus ja motivaatio Priden järjestämiseen on selvästi herännyt, mutta miksi sateenkaariyhteisön oma paikallisyhdistys ei ole tiiviimmin osallisena tapahtuman järjestämisessä? Uskomme, että kohderyhmän ja muut toimijat huomioivalla asenteella ja yhteistyöllä on mahdollista saada aikaan hieno Pride.

Kuvat

Kuva 1. Aineiston käsittelyn vaiheet, s. 18

Taulukot

Taulukko 1. Aineistonkeruuvaiheet, s. 16

Lähteet

- Aarnio, K., Kallinen, K., Kylmä, J., Solantaus, T. & Rotkirch, A. 2017. Sateenkaariperheiden lasten ja nuorten hyvinvointi ja kokemukset. Väestöliitto. Väestötutkimuslaitoksen julkaisusarja D 62/2017. Helsinki.
- Brunila, K. & Isopahkala-Bouret, U. 2014. On aika puhua marginaalista. Teoksessa Brunila, K. & Isopahkala-Bouret, U. (toim.). Marginaalin voima! Aikuiskasvatuksen 51. vuosikirja. Kansanvalistusseura. 11–19.
- European Union Synthesis Report, 2017. Health4LGBTI. Reducing health inequalities experienced by LGBTI people. https://ec.europa.eu/health/sites/health/files/social_determinants/docs/stateofart_report_en.pdf. Luettu 11.12.2018.
- Ilvonen, A. 2005. Järjestötoiminta vaikuttaa Suomessa. Teoksessa Ilvonen, A. (toim.). Yksilö, yhteisö ja kansalaisyhteiskunta. Opintotoiminnan keskusliitto ry. 6–14.
- Joensuun Popmuusikot ry 2018. Yhdistys. Ilosaarirock. <http://www.popmuusikot.fi/ilosaaarirock.php>. Luettu 10.12.2018
- Juvonen, T. 2015. Kaapista kaapin päälle. Tampere: Vastapaino.
- Laki transihmisten sukupuolen vahvistamisen ehdoista (563/2002).
- Leeman, L., Kuusio, H. & Hämäläinen, R.-M. 2015. Sosiaalinen osallisuus. Sosiaalisen osallisuuden edistämisen koordinaatiohanke (Sokra). Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos. https://thl.fi/documents/966696/3775621/Tietopaketti_Sosiaalinen_Osallisuus.pdf/4bc56a65-8eb2-41c3-87b8-0cd963a2c600. Luettu 13.10.2018.
- Lihavainen, L. 2015. Aktiivinen kansalaisuus – yhdistykset vaikuttajina. Vapaan Sivistystyön päivät –luentodiat. <https://www.avi.fi/documents/10191/3929143/Lea+Lihavainen.pdf/0844473b-ced4-4f49-b8c1-7baad6646fa8>. Luettu 12.12.2018.
- Muu, mikä? 2016. Sukupuolivähemmistönuorten visio 2020. Seta.fi. Tietoa ja tukea. Materiaalit. https://www.dropbox.com/s/v0ghdfjmupaf9ab/Muumika_2016_pdf.pdf?dl=0. Luettu 3.5.2018.
- Mykrä, P. 2014. Osallisuutta raha-automaattiväestöavustuksilla. Teoksessa Jämsén, A. & Pyykkönen, A. (toim.). Osallisuuden jäljillä. Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry. Verkkojulkaisu. 86–95. <https://www.pksotu.fi/pksotu/wp-content/uploads/2018/02/oSallisuuden-j%C3%A4ljill%C3%A4-verkkoversio-pakattuna-16052014.pdf>. Luettu 11.12.2018.
- Nivala, E. & Rynänen, S. 2013. Kohti sosiaalipedagogista osallisuuden ideaalia. Sosiaalipedagoginen aikakauskirja vol. 14. Verkkojulkaisu.

<http://www2.uef.fi/documents/1381035/2330652/Nivala-Ryyn%C3%A4nen2013.pdf>. Luettu 21.10.2018.

Opas toimittajille. 2016. Näin kirjoitat sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöistä. Seta ry. Verkkojulkaisu. https://www.dropbox.com/s/x198rqyo222godo/Setan_toimittajaopas_2016.pdf?dl=0. Luettu 4.5.2018.

Ranneliike.net 2009. Teemat. Pride ja hlbtivapautusliike. <https://ranneliike.net/teemat/pride-ja-hlbtivapautusliike>. Luettu 4.2.2019.

Rouvinen-Wilenius, P. 2014. Kohti osallisuutta – mikä estää, mikä mahdollistaa. Teoksessa Jämsén, A. & Pyykkönen, A. (toim.). Osallisuuden jäljillä. Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry. Verkkojulkaisu. 51–68. <https://www.pksotu.fi/pksotu/wp-content/uploads/2018/02/oSallisuuden-j%C3%A4ljill%C3%A4-verkkoversio-pakattuna-16052014.pdf>. Luettu 11.12.2018.

Räty, Hanna. 2018. Tuottaja. Kouvola Pride. Kouvola. Haastattelu 19.7.2018.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Litterointi. Verkkojulkaisu. Yhteiskuntatieteellinen tietokanto. https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_2_1.html. Luettu 11.2.2019.

Saimaan Seta ry 2019. <https://saimaanseta.yhdistysavain.fi/>. Luettu 19.02.2019.

Seta ry 2018. Ennätyksellinen pride-vuosi tulossa – tapahtumia lähes 20. <https://seta.fi/2018/06/05/ennatyksellinen-pride-vuosi-tulossa-tapahtumia-lahes-20/#>. Luettu 13.12.2018.

Seta ry 2019a. Ihmisoikeudet. Sateenkaarihistoria Suomessa. <https://seta.fi/ihmisoikeudet/sateenkaarihistoria-suomessa/>. Luettu 21.02.2019.

Seta ry 2019b. Järjestö. <https://seta.fi/jarjesto/>. Luettu 21.02.2019.

Selvitys sukupuolivähemmistöjen asemasta. 2012. Tasa-arvojulkaisu 2012:1. Verkkojulkaisu. <https://www.tasa-arvo.fi/documents/10181/34936/Selvitys+sukupuolivahemmistojen+asemasta.pdf/4c84618f-8c6c-484f-a7e5-bfda8d06e9a6>. Luettu 10.12.2017.

Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry 2017. Arki, arvot ja etiikka. Sosiaalialan ammattihenkilön eettiset ohjeet. Helsinki.

Sosiaali- ja terveysministeriö 2019. Ministeriö. Strategia 2030. <https://stm.fi/strategia>. Luettu 20.02.2019.

Särkelä-Kukko, M. 2014. Osallisuuden eriarvoisuus ja eriarvoistuminen. Teoksessa Jämsén, A. & Pyykkönen, A. (toim.). Osallisuuden jäljillä. Pohjois-Karjalan Sosiaaliturvayhdistys ry. Verkkojulkaisu. 34–50. <https://www.pksotu.fi/pksotu/wp-content/uploads/2018/02/oSallisuuden->

j%C3%A4ljill%C3%A4-verkkoversio-pakattuna-16052014.pdf Luettu:
11.12.2018.

Tahvanainen, K. 2005. Kulttuuria talkootyöllä - Ilosaarirock. Teoksessa Ilvonen, A. (toim.). Yksilö, yhteisö ja kansalaisyhteiskunta. Opintotoiminnan keskusliitto ry. 28–40.

Tasa-arvovaltuutettu 2017. Ohjeita ja tietoa. Sukupuolen moninaisuus. <https://www.tasa-arvo.fi/sukupuolen-moninaisuus>. Luettu 10.12.2017.

Translaki.fi 2018. Translaki. Translain lyhyt historia. <http://www.translaki.fi/translaki/translain-lyhyt-historia/>. Luettu 10.12.2017.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Vallo, H. 2016. Tapahtuma on tilaisuus. Helsinki: Tietosanoma oy.

Vilka, H. 2005. Tutkimusmetodeja ammatilliselle kentälle. Verkkojulkaisu. <http://hanna.vilka.fi/wp-content/uploads/2014/02/Tutki-ja-kehita.pdf>. Luettu 20.02.2019.

Vilka, H. 2015. Tutki ja kehitä. Jyväskylä: PS-kustannus.

Väestöliitto 2019. Parit ja sinkut. Tietoa parisuhteesta. Sateenkaariparit. Itsesyrjintä. http://www.vaestoliitto.fi/parisuhde/tietoa_parisuhteesta/sateenkaariparit/it-sesyryjinta/. Luettu 11.2.2019.

OPAS

OPAS TAPAHTUMAN JÄRJESTÄMISEEN

JENNI HOIKKALA & JUULIA MAKSIMAINENL

"#PELKKÄÄ_LOVEE"
OSALLISUUTTA TAPAHTUMAN AVULLA

**TYÖRYHMÄN JA
TALKOOPORUKAN KOKOAMINEN
AJOISSA ON TÄRKEÄÄ. DELEGOI
TEHTÄVIÄ KOKO PORUKALLE.**

TYÖRYHMÄ

**Varaa aikaa vähintään 6kk -> Toiminnan
käynnistyminen, suunnittelu ja
käytännön valmistelut saattavat viedä
yllättävän paljon resursseja.**

**MUISTA TAUSTATYÖ JA KARTOITA
KIINNOSTUNEET LAAJASTI.**

Järjestävä taho voi hyödyntää omia kontaktejaan, puskaradiota ja erilaisia sosiaalisen median kanavia. Erityisen hyödyllistä on, jos työryhmään saadaan mukaan ihmisiä, joilla on jo aiempaa kokemusta tapahtumien järjestämisestä.

(Lähde: Rätty. 2018)

PUISTOJUHLA & KULKUE

OLE MUKANA HYVÄSSÄ HENGESSÄ JA YHTEISTYÖSSÄ.

Kutsu mukaan paikallisia toimijoita ja suunnitelkaa yhdessä toimintaa tapahtumaan. Tasapuoleinen yhteistyö auttaa molempia osapuolia kasvamaan.

Suunnittele kulkueen reitti esimerkiksi yhdessä kaupungin kanssa. Alueiden käytöstä tulee neuvotella kaupungin ja alueen haltijan kanssa. (Räty. 2018.)

MUISTA KUNNIOITTA A LUETTA JA SEN YMPÄRISTÖÄ. TAPAHTUMAN JÄLKEEN OMAT ROSKAT JA TAVARAT TULEE KORJATA POIS.

HUOLEHDI LUVAT KUNTOON!

ILMOITTAMINEN

MINNE JA MITEN YLEISÖTILAISUUDESTA ILMOITETAAN?

- Paikalliselle poliisilaitokselle
- Kirjallinen ilmoitus tulee olla poliisilla vähintään 5 vuorokautta ennen tapahtumaa
- Poliisille tapahtumaa koskevat tiedot
- Poliisi arvioi yleisötilaisuuden johdosta asetettavien määräysten tarpeellisuuden
- Suurempaa tapahtumaa järjestäessä tarkempi keskustelu paikallisen poliisin ja pelastusviranomaisen kanssa on välttämätöntä
- Helpoin tapa tehdä ilmoitus on täyttää sähköinen lomake poliisin internetsivujen kautta.
- Lisää ohjeita ilmoituksen täyttämiseen ja tarvittaviin liitteisiin löytyy poliisin nettisivuilta

YLLÄTYKSILTÄ VÄLTYTÄÄN OLEMALLA AJOISSA LIIKENTEESSÄ. JOKAISELLA KAUPUNGILLA ON OMAT VAATIMUKSENSA TAPAHTUMIEN JÄRJESTÄMISESSÄ JA ILMOITTAMISESSA. PAIKALLISTEN EROJEN VUOKSI VOI OLLA VAIKEAA MÄÄRITELLÄ SELLAISTA TILaisuUTTA, JOSTA EI TARVITSISI ILMOITTA A LAINKAAN.

(Lähde: Poliisin Yleisötilaisuusohje 2016.)

TURVALLISUUS- & PELASTUSSUUNNITELMA

TAPAHTUMAN JÄRJESTÄJÄLTÄ
ODOTETAAN TURVALLISUUSASIOIDEN
SUUNNITELMALLISTA HUOMIOIMISTA.

Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma tulee laatia yleisötilaisuudesta jossa on läsnä yli 200 henkilöä.

Pelastussuunnitelman tulee olla toimitettuna alueen pelastusviranomaiselle vähintään 14 vrk ennen tilaisuuden alkamista. (Poliisin Yleisötilaisuusohje 2016.) Pelastussuunnitelmaa laatiessa kannattaa tutustua Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston oppaaseen yleisötapahtuman pelastussuunnittelusta ja pelastussuunnitelman mallipohjaan:

<http://www.pelastuslaitokset.fi/Kumppanuusverkosto-367>

KUN OLET SOPINUT TAPAHTUMAPAIKAN,
TIEDUSTELE TAPAHTUMA-ALUEEN
HALTIJALTA OLEMASSA OLEVAA
PELASTUSSUUNNITELMAA. TÄTÄ VOI
KÄYTTÄÄ TAPAHTUMAN
TURVALLISUUSUUNNITELMAN TUkena.
(RÄTY. 2018.)

MUUTA HUOMIOITAVAA

MITÄ TÄYTYY MUISTAA?

- Melulupaa ei tarvitse hakea lyhytkestoisiin tapahtumiin, joista ei aiheudu häiritsevää melua (Lappeenrannan kaupungin ympäristönsuojelumääräykset).
- Tarvitset jätehuoltosuunnitelman jos tapahtuman aikana kertyy paljon jätettä (Poliisin Yleisötilaisuusohje 2016).
- Tapahtuman ajaksi täytyy järjestää saniteetitilat -> ilmoitus terveystilaviranomaiselle (Poliisin Yleisötilaisuusohje 2016).
- Isoon puistojuhlaan voi tilata jätelavan (Räty. 2018).
- Talkooväen tehtävänä on huolehtia siisteydestä
- Elintarvikkeiden myynnistä ilmoitus kunnan elintarvikeviranomaisille
- Lupaa elintarvikkeiden myyntiin ei tarvitse hankkia, jos: kyseessä vähäinen määrä ruokaa, myyntiin ja tarjoiluun liittyvät riskit eivät ole korkeita tai toiminta ei ole jatkuvaa (Lappeenrannan kaupungin elintarvikevalvonta).

JOS TAPAHTUMASSA ON TARKOITUS MYYDÄ TAI TARJOILLA RUOKAA, TULEE HUOMIOIDA MAHDOLLISET TARPEET MUUN MUASSA SÄHKÖN JA VEDEN OSALTA. (RÄTY. 2018). ALKOHOLIN ANNISKELUUN HAETAAN LUPA ALUEHALLINTOVIRASTOLTA. (LAPPEENRANNAN KAUPUNGIN ELINTARVIKEVALVONTA).

**MITEN OSALLISTUJIEN MÄÄRÄ
ARVOIDAAN?**

OSALLISTUJAMÄÄRÄ

**Kun tapahtuma järjestetään ensimmäistä
kertaan, osallistujien määrää voi olla
vaikea arvioida.**

Arvioinnin avuksi voi vertailla vastaavan kokoisten kaupunkien tapahtumien osallistujamääriä. Arvioinnilla on merkitystä muun muassa tarvittavan järjestyksenvalvonnan hankkimisessa. Avoimessa tapahtumassa osallistujamäärä voi alittaa tai ylittää arvion.

(Lähde: Rätty. 2018)

OLE AJOISSA LIIKENTEESSÄ

YHTEISTYÖKUMPPANIT

Kannattaa pyytää tapahtuman tukijoiksi paikallisia vaikuttajia ja tunnettuja henkilöitä.

YHTEISTYÖHÖN KANNATTAA KUTSUA MYÖS PAIKALLISIA YRITYKSIÄ JA YHDISTYKSIÄ. HYÖDYNÄ OMIA SUHTEITA.

Muista tarkistaa sovitut kiinnitykset ennen h-hetkeä ja sopia käytännön järjestelyistä. Voit pyytää yhteistyökumppaneitane mainostamaan tapahtumaanne heidän omilla sivuillaan ja somessaan. Suunnittele yhteistyö etukäteen ja ota vasta sitten yhteyttä eri toimijoihin. Muiden on helpompi lähteä mukaan kun tietävät mitä odotat heiltä ja mihin he lähtevät mukaan.

(Lähde: Räty. 2018)

MITÄ TARJOTA VASTINEEKSI?

MITÄ YHTEISTYÖ VOI OLLA?

Pienet yritykset toivovat yleensä näkyvyyttä yritykselleen.

PYYDÄ YRITYKSIÄ JÄRJESTÄMÄÄN OHJELMAA TEEMAPÄIVÄKSI TAI - VIIKOKSI. MAINOSTAKAA YRITYKSIÄ OMILLA SIVUILLANNE.

Keskustelkaa sponsoreiden kanssa heidän toiveistaan ja kehitelkää yhdessä erilaisia tempauksia, jotka sopivat sekä yrityksen että tapahtuman profiiliin. Sopikaa molempien osapuolien tehtävät selkeästi.

**MISTÄ PÄTEVÄT
VAPAAEHTOISET?**

KOUVOLA PRIDEN HAASTEITA

**Poliisi oli asettanut Kouvola Pridelle
vaatimuksen kymmenestä
järjestyksenvalvojasta.**

Järjestyksenvalvojakortillisia vapaaehtoisia voi olla vaikeaa saada mukaan. Tähän kannattaa varautua myös rahoituksen kannalta, jos järjestyksenvalvonta täytyy järjestää ostopalveluna. Ilmoituksessa yleisötilaisuudesta tulee olla liitteenä lista nimetyistä järjestyksenvalvojista.

(Lähde: Rätty. 2018)

RAHOITUS & BUDJETTI

TALKOOTYÖNÄ TOTEUTETUN TAPAHTUMAN BUDJETTI ON USEIN PIENI.

Avustuksia kannattaa hakea esim. kulttuurirahastoilta ja -säätiöiltä. Muista tarkistaa avustusten kriteerit.

Hakemukset tulee täyttää huolellisesti.

Vaikka rahallista tukea on vaikea saada, useat tahot osallistuvat mielellään esim. tarjoamalla tiloja käytettäväksi.

Oma aktiivisuus ja verkostoituminen paikallisten yritysten kanssa on tärkeää.

Tapahtumalle voi hankkia rahoitusta joukkorahoituskampanjalla. Omat verkostot ovat usein tärkeässä roolissa kampanjan onnistumisen kannalta. (Räty. 2018.)

Kampanjoissa annetaan tavallisesti jotakin vastiketta. Jos järjestävällä taholla on poliisihallituksen myöntämä rahankeräyslupa, rahoittajille tarjottavat vastikkeet eivät ole pakollisia, mutta niitä kannattaa harkita. (Mesenaatti.me.)

**JOUKKORAHOITUSKAMPANJAA VOI
HYÖDYNTÄÄ BUDJETIN KASVATTAMISEN
LISÄKSI TAPAHTUMAN MARKKINOINTIIN.**

LISÄTIETOA

**JOUKKORAHOITUSKAMPANJASTA SAA
OSOITTEESTA MESENAATTI.ME.**

VAKUUTUKSET

TAPAHTUMAN TALKOOVÄELLE TULEE HANKKIA VAKUUTUKSET. (Räty, 2018)

Vakuutusyhtiöt tarjoavat talkooväelle talkoovakuutuksia. Jos talkooväelle sattuu tapaturma, vakuutus korvaa aiheutuneet hoitokulut, tapaturman aiheuttaman pysyvän haitan tai kuoleman. Jos työntekijöille maksetaan palkkaa, tarvitaan työtapaturmavakuutus. (Vakuutusyhtiö if.)

JÄRJESTÄJÄN ON MYÖS HYVÄ HANKKIA
VASTUUVAKUTUUS. VASTUUVAKUUTUSTA
TARVITAAN, JOS VAKUUTUKSEN OTTAJA
JOUTUU VAHINGONKORVAUSVELVOLLISEKSI.
(VAKUUTUSYHTIÖ IF.)

**KESKUSTELE VAKUUTUKSISTA VAKUUTUSYHTIÖSI
KANSSA JA PYYDÄ TARJOUSTA**

LÄHTEET

Joukkorahoituskampanja – mesenaatti.me

<https://mesenaatti.me/info/ohjeet2/>

**Lappeenrannan kaupungin
ympäristönsuojelumääräykset.**

<https://www.lappeenranta.fi/fi/Palvelut/Ymparisto/Ymparistovalvonta-ja-lupa-asiat/Ymparistonsuojelumaaraykset#Luku%204>

Lappeenrannan kaupungin elintarvikevalvonta.

<https://www.lappeenranta.fi/fi/Palvelut/Ymparisto/Elintarvikevalvonta/Tilapainen-myynti-ja-tarjoilu>

Pelastuslaitosten kumppanuusverkosto 2017.

<http://www.pelastuslaitokset.fi/Kumppanuusverkosto-367>

Poliisin Yleisötilaisuusohje 2016.

https://www.poliisi.fi/luvat/ilmoitus_yleisotilaisuudesta

Räty Hanna. 2018. Kouvola Priden tuottaja

Vakuutusyhtiö If - talkoovakuutus

<https://www.if.fi/yritysassiakkaat/vakuutukset/henkilovakuutukset/talkoovakuutus>

Saimaan Seta ry:n synttäripicnic kokemuksia

Sivu 1

Tämä on kysely Saimaan SETA Ry:n synttäripicnicin kehittämistä ja kasvattamista varten. Kysely on suunnattu yhdistyksen jäsenille. Haluamme kehittää tapahtumaa teidän kokemusten ja toiveiden pohjalta, joten toivomme, että vastaatte jokaiseen kysymykseen huolellisesti. Kyselyyn voi vastata toukokuun aikana.

1. Osallistuitko Saimaan SETA Ry:n synttäripicnicille vuonna 2017? *

Kyllä

En

En, mutta olen osallistunut aiemmin. Minä vuonna osallistuit viimeksi? (yyyy)

2. Aiotko osallistua picnicille vuonna 2018? *

Kyllä

En

En osaa sanoa

3. Muistele synttäripicniciä, johon osallistuit viimeksi. Miten arvioisit tapahtuman järjestelyjä seuraavien kategorioiden osalta? *

	Huono	Välttävä	Hyvä	Erinomainen	En osaa sanoa
Tapahtumasta tiedottaminen	☐	☐	☐	☐	☐
Teema	☐	☐	☐	☐	☐
Tunnelma	☐	☐	☐	☐	☐
Tapahtumapaikka	☐	☐	☐	☐	☐
Ohjelma	☐	☐	☐	☐	☐
Mukavuus	☐	☐	☐	☐	☐

4. Mikä picnicissä on ollut mielestäsi onnistunutta? *

5. Mitä toivoisit lisää? Mitä voisi kehittää? *

6. Tavoitteena on kehittää ja kasvattaa synttäripicnic tapahtumaa. Millaista oheistoimintaa ja ohjelmaa toivoisit järjestettävän tapahtuman aikana tai sen yhteydessä? *

Valitse yksi tai useampia

☐ Esitykset/esiintyjät	☐ Visailut ja kilpailut
☐ Yhteistoimintaa (esim. liikuntaa, pelejä)	☐ Asiantuntijavierailijat (esim. keskustelutilaisuudet, luennot)
☐ Arvontaa	☐ En osaa sanoa
☐ Muuta, mitä? ____	

7. Mitä muuta tulisi huomioida? Sana on vapaa:

Saimaan Seta - Picnic 2018

Saimaan Seta - Picnic 2018

Hei picnicille osallistuneet!

Tässä kyselyssä selvitämme kokemuksianne vuoden 2018 synttäripicnic -tapahtumasta. Kysely on osa opinnäytetyötä, joten pyydämme teitä vastaamaan kaikkiin kysymyksiin ajatuksella. Kyselyssä ei kerätä henkilötietoja ja vastaukset annetaan anonyymisti.

Kiitos osallistumisesta!

Sivu 2

Osallistuitko ensimmäistä kertaa synttäripicnic -tapahtumaan? *

kyllä

ei

Osallistuitko oheistoimintaan picnicin aikana? Mihin? *

Baarirastit

Mölkkyskaba

Kirjoitin hyvän mielen pyykkinarulle

Kävin jatkoilla (Kummeli)

En osallistunut oheistoimintaan

Sivu 3

Millainen mielikuva sinulle jäi tapahtumasta päällimmäisenä mieleen? *

Miten kuvailisit tunnelmaa? *

Sivu 4

Tapahtuman teema oli "Kohti Pridea". Näkyikö teema mielestäsi tapahtuman aikana? Millä tavalla? *

Picnic järjestettiin Pusupuistossa. Mitä mieltä olet sijainnista? *

Sivu 5

Tapahtuma... *

- Vastasi odotuksiani
- Ylitti odotukseni
- Ei vastannut odotuksiani
- Minulla ei ollut odotuksia

Sivu 6

Millaisia odotuksia sinulla oli tapahtumaan liittyen? *

Sivu 7

Mistä sait tietoa tapahtumasta? *

Mikä tiedottamisessa oli hyvää? Mitä pitäisi parantaa? *

Sivu 8

Muuta huomioitavaa?

Jos sinulla on muita ajatuksia tapahtumaan liittyen, voit kirjoittaa tähän. Sana on vapaa!

» [Redirection to final page of KyselyNetti \(muuta\)](#)